

Falkeblīk

Karsten S. Mogensen

Illustreret af
Félix Perrier

KRABAT

Falkeblík

Af Karsten S. Mogensen

Prolog

Lørdag, sidst i maj, kl. 03:30

En kraftig hånd bøjer forsigtigt de spæde grønne grene til side. Et øjeblik efter dukker et hætteklædt hoved op i hullet. Der er ganske stille heroppe på denne tid af døgnet. De sidste dages kraftige vind har endelig lagt sig. Træernes grene bevæger sig ikke. Der er et fantastisk udsyn fra toppen. Inden længe vil solen stå op et sted derude over det rolige hav.

Men den mørke skikkelse er ikke kommet for at nyde udsigten. Han rejser sig i stedet og træder ud på den smalle græsklædte skråning. Med forsigtige skridt nærmer manden sig afgrunden.

Et par meter før kanten stopper han og

lægger sig ned. Græsset er vådt og køligt af dug. Hans bukser suger straks fugt til sig. Han prøver at skubbe ubehaget væk, mens han langsomt kravler det sidste stykke.

Da han endelig når frem, er både trøje og bukser klamme af fugt. På samme tid hagler sveden af ham.

Manden lukker øjnene et øjeblik. Prøver at trække vejret dybt. Mumler de ord, han håber, vil virke.

Efter en tid indfinder roen sig. Så åbner han langsomt øjnene. Stikker forsigtigt hovedet frem og kigger ned. Han bliver med det samme svimmel og lukker hurtigt øjnene igen. Kvalmen stiger op fra maven.

Manden fisker famlende sin kikkert op af tasken. Kvalme eller ej. Han kravler ikke tilbage, før han har fået vished.

Han spytter i græsset og lader kikkerten hvile på næsen. Med bankende hjerte åbner

han det ene øje på klem. Med højre hånd
stiller han skarpt.

Et øjeblik står hans hjerte helt stille.
Han tør næsten ikke trække vejret.

Det lyder som en eksplosion i hans ører,
da hjertet med ét går i gang igen. Han sænker
langsomt kikkerten og lukker atter sit øje.

Det er næsten for godt til at være sandt.
Der er ikke bare én, men hele tre.

Kapitel 1

Bange for bolden?

I midten af maj sprang bomben. Alle klasserne i vores årgang skulle lægges sammen. Fra fire til tre klasser. Ingen af os havde set det komme. Måske havde vores forældre. Men de havde ikke sagt noget. Der var intet at stille op. Åbenbart var der for få elever i hver klasse.

Efter nogle dage var chokket næsten gået over. Vi begyndte at spille fodbold med flere af vores kommende klassekammerater i den store pause. Jeg kendte et par stykker i forvejen, men de fleste havde jeg aldrig hverken leget eller talt med.

Det gjaldt også Sofus. En lyshåret dreng med fregner. Han sad altid alene på en bænk og kiggede på, mens vi moslede rundt. En dag

landede bolden lige foran ham. Han lod den bare ligge.

”Spark lige til den!” råbte jeg.

Han så helt forskrækket ud og kiggede hurtigt i den anden retning.

”Bare lad ham være”, sagde Karl. ”Den skøre skid får du ikke noget ud af.”

Jeg rynkede panden.

”Hvad mener du?”

”Hent nu bare bolden,” sukkede Karl. Jeg trådte hen til bænken. Sofus så stadig ikke på mig.

”Vil du være med?”

Sofus flyttede blikket og gav sig til at stirre ned i asfalten.

”Glem det, Viktor. Han er sikkert bange for bolden.”

Sofus løftede hovedet og kiggede længe på Karl. Så sparkede han bolden hen til mig og rejste sig.

”Du er på mit hold,” sagde jeg.

Fra den dag deltog Sofus i hvert frikvarter. Det gik aldrig stille af sig, når vi spillede. Vi råbte og skreg hele tiden. Bandede fælt, når noget kiksede. På nær Sofus. Uden et ord gik han i fødderne på angriberne og pillede bolden fra dem. Bare sådan.

Kapitel 2

Skal vi følges?

Efter skoletid en fredag eftermiddag sidst i maj kom Sofus forbi skuret, hvor jeg stod og låste min cykel op.

”Skal vi følges?” Jeg vidste, han boede et par veje fra mig.

Sofus så usikkert på mig og fortsatte med at gå. Jeg trak cyklen ud af stativet.

”Cykler du aldrig i skole?” spurgte jeg, da jeg nåede op på siden af ham.

Han svarede ikke, men rystede i stedet på hovedet.

Vi fortsatte i tavshed hen ad skolestien. Kort efter kom vi ud til den store vej, hvor trafikken som sædvanligt var tæt på denne tid af dagen.

Det var umuligt at krydse kørebanen.

Vi satte kurs mod lyskrydset nogle hundrede meter længere henne.

I den ene lygtepæl efter den anden sad der store plakater. De var blevet hængt op for et par dage siden. Cirkus Uno kom til byen. I dag ville de slå teltet op ved idrætsanlægget.

Biler og lastbiler susede støjende forbi, mens vi traskede af sted. Langt om længe nåede vi frem. Jeg trykkede på knappen for fodgængere.

”Du er god til at tackle,” sagde jeg højt for at overdøve støjen.

Et lille smil gled hurtigt over Sofus’ læber.

En række store, røde lastbiler med en gul stribe på siden kørte langsomt gennem krydset. Lige før skoven svingede den første ind på pladsen ved anlægget. Jeg glædede mig allerede til at se forestillingen.

Mens lyset skiftede til gult, smuttede en mindre rød varevogn med lad over krydset. Et par store trækasser og en gammel, sort cykel hoppede og dansede på ladet. Så skiftede lyset til grønt. Endelig kunne vi gå over på den anden side. Henne ved anlægget drejede varevognen ind på pladsen.

Vi fortsatte forbi den store gangbro, der går over vejen lige ved torvet.

Her ligger en stor, hvid pølsevogn. En sort, rusten cykel lå på fortovet foran den, så vi måtte gå i en bue udenom.

Gennem ruden fik jeg øje på Poul bag disken. Han havde boet på min vej som barn.

Jeg vinkede, da vi gik forbi. Poul smilede og viftede med pølsetangen, som han holdt i sin store hånd.

Jeg vendte mig mod Sofus.

”Det er Poul. Sommetider havde han familiens papegøje med til vejfest.”

Sofus så ikke ud til at høre efter.

”Den kunne gø som naboens hund,” fortsatte jeg.

Sofus kiggede blot ligeud. Men jeg syntes, jeg så en trækning i mundvigen.

Papegøjen havde faktisk været rigtig sjov. Jeg havde desværre aldrig haft et kæledyr. Jeg er nemlig allergisk over for stort set alle slags dyr. Mine øjne klør og løber i vand, og min næse flyder med snot, hvis jeg kommer for tæt på dem.

Fem minutter senere var vi fremme ved det gule hus, hvor Sofus boede. Jeg stoppede op. Men Sofus var allerede trådt ind på flisegangen.

”Vi ses!” sagde jeg.

Sofus fortsatte bare, som om han intet havde hørt. Han vendte sig heller ikke om, da han nåede trappen.

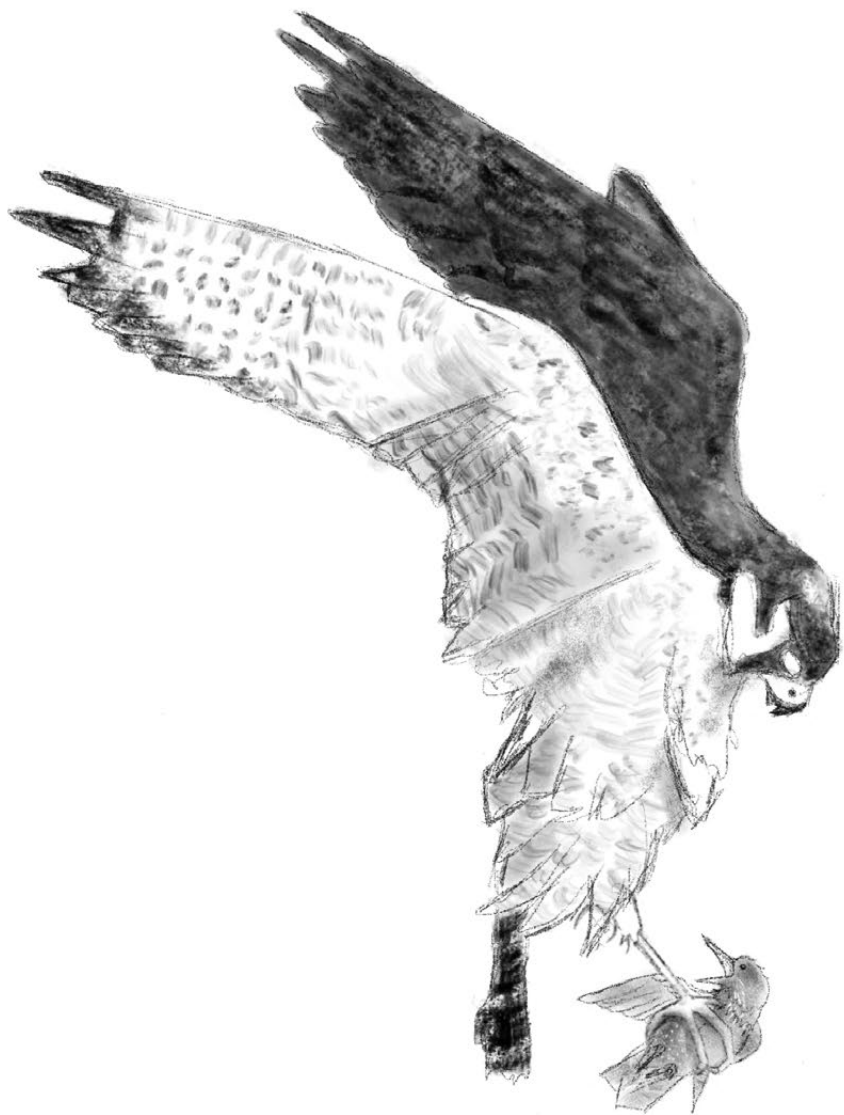
Han begyndte langsomt at gå op ad de mange trin. Oppe på afsatsen blev han stående med ryggen til.

Jeg kunne lige så godt cykle hjem. Jeg trak cyklen hen ad fortovet langs den høje, tætte hæk i deres forhave. Jeg kunne ikke længere se Sofus. Men jeg kunne høre hoveddøren blive åbnet.

”Moar, hvor er du?” råbte Sofus og smækkede døren efter sig.

Jeg satte mig op på cyklen og trillede ud på vejen.

Nu vidste jeg da, at Sofus i hvert fald ikke var stum.

Vandrefalk **(Falco peregrinus)**

Vandrefalken er en stor falk. Den voksne fugl er 38-50 cm lang. Den har et vingefang på 90-115 cm. Hunnerne er altid de største. Falken har en plettet, blågrå overside. Undersiden er hvid med smalle sorte tværbånd. Hals og kinder er hvide. Nakke og hoved er sorte. Falken har en sort skægstribe på hver kind.

Vandrefalken kan blive op til 17 år gammel.

Et par får et kuld unger på et år. Hunnen lægger 3-4 æg.

Vandrefalken er en rovfugl. Føden består mest af fugle som duer, krager, vadefugle og drosler. Falken fanger sit bytte

ved at styrtdykke i høj fart ned efter det. Falken slår sit bytte i luften med fødderne. Den rammer med en fart på 150-200 km/t. I sit frie styrtdyk kan den opnå en hastighed på 390 km/t.

Vandrefalken hører til gruppen af sårbare fugle. Som alle andre rovfugle er den fredet året rundt.

Vandrefalken er udbredt i hele verden bortset fra Antarktis. Den har sit kerneområde i Nordamerika og Europa. Fra begyndelsen af 1900-tallet til slutningen af 1970'erne faldt bestanden af vandrefalke i hele verden. Det skyldtes forfølgelse, beskydning, ægtyveri, plyndring af reder og forurening med gift. I 1972 ynglede det sidste vandrefalkepar i Danmark.

Vandrefalken vendte tilbage til Danmark for ca. 20 år siden. Den yngler på klinter og klippekyster. De naturlige

redesteder er klippehylde og hulrum i skrænter. I Danmark yngler vandrefalken bl.a. på Møns Klint, Stevns Klint og på Bornholms klipper. Desuden på enkelte høje bygninger og broer.

Der gøres meget for at hjælpe vandrefalken i Danmark. Der opsættes eksempelvis redekasser rundt om i landet. DU kan også hjælpe til. Ved at holde en afstand på mindst 50 meter til reden er du med til at sikre falken ro og fred.

Navnet vandrefalk eller pilgrimsfalk (*peregrinus*) skyldes, at falken i de nordlige egne trækker (vandrer) væk om vinteren.

Livet på land.

Verdensmål 15 har som mål at passe på alt, hvad der lever på land. Målet skal: *beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.*

For at vi alle skal have et godt liv på Jorden, må vi tage vare på dyr og planter. Skove er vigtige, fordi de er et godt sted for dyr

at bo, og samtidig hjælper skovene med at rense luft og vand. Jorden bidrager også til, at vi alle får noget at spise, når vi dyrker grøntsager, korn og har frugtplantager. Dog er det vigtigt, at der stadig er plads til skoven og den vilde natur.

Skov og vild natur optager og holder på CO₂ længere end dyrket jord, og derfor har de en positiv effekt på klimaforandringerne – og jo mere vild natur vi har, jo flere dyr og insekter er der plads til. Det fører til, hvad man kalder for biodiversitet – mangfoldighed af levende organismer*.

Danmark har rigtig meget landbrug (60 procent af det samlede areal), og derfor er der ikke så meget plads til den vilde natur (0,5 procent)**. Det fører til, at nogle dyr har svært ved at overleve. Man holder øje med,

hvordan de forskellige dyrearter har det, og om nogle af dem har det svært. Når en dyreart får meget svært ved at leve i naturen, siger man, at den er truet. 17 procent af dyrene i Danmark er enten truede eller sårbare***.

I Danmark er vandrefalken en sårbar fugleart.

** FN's definition på biodiversitet.*

*** Kilde: Danmarks*

Naturfredningsforening.

**** Kilde: Den danske Rødliste 2019, Aarhus Universitet.*

Tak

Til Aino Holme, Niels Peter Andreasen og Uffe Nielsen for at dele ud af jeres specialviden.

Til Lillian Nielsen og Sten Henriksen for jeres gennemlæsning og forslag til forbedringer.

Til forlaget KRABAT og jeres dygtige medarbejdere for et godt og givende samarbejde.

